



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

4. Cap. De Simonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

simplex simul cum priori : Cum Concilium Trident. concedat tantum simplex, quando curatum, aut dignitas non est sufficiens ad sustentationem.

Decimatertia Conclusio. Qui inordinate contra iura & canones plura obtinet beneficia, si hoc constet, non est absolendus in foro conscientia, nisi quæ sic obtinet, demittat, secundum communem sententiam. Quia qui in statu peccati vult manere, non est contritus, & ideo non absolendus: Talis autem est, qui inordinate plura tenet beneficia, si non habeat animum dimittendi.

CAPVT IV.

DE SIMONIA.

In acquisitione, aut demissione beneficiorum solet quandoque Simonia intercedere, proinde hoc loco de ea agendum.

De materia Simonia legendi canones, prima causa per aliquot quaestiones, & in tit. de Simonia Doctores canonum ibidem. S. Thomas 2. 2, q. 100. Alij Theologi in 4. d. 25. Dominicus Sotus lib. 9. de iustitia & iure. à q. 5. usque ad finem. Franciscus Victoria in relect. de Simonia. Summistæ in eodem verb. Navarr. in Manuali confess. cap. 23. à num. 99. & nos la-

tissimè agimus in commentario. tit. iuris canonici de Simonia.

Simoniæ peccatum nomen accepit à Simone Mago, qui potestatem conferendi Spiritum sanctum voluit emere ab Apostolis, ut patet. Quare respõsum accepit à sancto Petro: Pecunia tua tecum sit in perditionem; quia existimasti donum Dei pecunia possideri.

Simonia est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, ut communiter DD. definiunt, pro intelligentia, definitio paucis explicanda est.

Dicitur (studiosa) quia ad Simoniam requiritur deliberatio, (voluntas) ad includendum Simoniam mentalem, quæ non transit in opus exterius. (Emendi & vendendi.) Quia Simonia utroque modo potest committi: Nomine autem emptionis & venditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus, & transactio; Renunciatio, Permutatio, &c. (Aliquid spirituale) Spirituale hinc intelligimus omne donum spirituale diuinitus particulari ratione datum & institutum, quod nos ad gratiam in præsentem, & ad gloriam in futuro promouet. Huiusmodi autem spirituale est triplex. Quoddam per essentiam; ut dona Spiritus sancti, gratia, virtutes infusæ: Aliud per causam; ut sacramenta, & sacramentalia. Tertium per effectum; ut prædicare;

Vnde Simonia nomen accepit. Actor. 8.

Quid sit Simonia.

Explicatio definitio- nis Simoniae.

care, orare, diuina peragere, &c. (vel spirituali annexum) hæc particula adiungitur ad comprehendendum ea, quæ non sunt per se spiritualia, sed habent dependentiam à spiritualibus; vel ordinantur ad ea; vt sunt iura patronatus, & sepulturæ, calix consecratus, præbendæ, canonicatus, & beneficia, vnde Sacerdotes viuunt.

Simonia est triplex. Mentalis tantum, Conventionalis tantum, & Realis. Mentalis est Simonia tantum mente concepta, sine vlla conditione tacita, vel expressa, siue aliquid tradatur, siue non, & hæc est duplex: Purè mentalis, quæ tantum consistit in mente, & voluntate, & Mentalis, quæ quidè progreditur ad opus, sine tamen pacto.

Conventionalis tantum, quando intercedit pactum tacitum, aut expressum, & hæc itidem duplex. Vna purè conventionalis, quando tantum fit conuentio, nihil tamen datur, vel accipitur. Alia quando præter conuentionem siue pactum, ex vna parte tantum aliquid datur, aut recipitur: Quare dici potest Semirealis.

Realis est, quando accedente pacto spirituale traditur, & temporale accipitur, exempli gratia, Petrus conuenit cum Paulo, vt canonicatum ex quo nihil emolumenti propter absentiam percipit, sibi resignet pro 200. aureis. Paulus resignat, & Petrus pecuniam

niam tradit: hæc est simonia Realis. Similiter est Realis, quando pars pretij soluitur, etiam si non tota summa statim tradatur, exempli gratia, Petrus non est soluendo, dat Paulo tantum ad computum triginta aureos.

Simonia ex suo genere est peccatum gravissimum. Actor. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, &c. 4. Reg. 5. cap. de Giezi. 13. Reg. de Ieroboam. Nu. 22. in Balaam & alibi, & ex tit. de Simonia.

Ad hæc spirituale nullo modo æstimari potest pecunia, vt constat ex dict. cap. Actor. Quia existimasti donum Dei pecunia possideri: ergo iniquissimum est velle vendere, aut emere spirituale. De gravitate huius peccati plurima adducit Guilhelmus Peroaldus Lugdunens. Episcopus Tomo 2. de virtutibus & vitijs, in tractat. de avaritia. capit. 7.

Tandem in materia Simonix, nomine pecuniam intelligitur quicquid pecunia æstimari potest, secundum communem DD. sententiam. His in communi præsuppositis ad resolutionem particularium per conclusiones descendendum est.

Prima Conclusio. Ministri Ecclesie & altaris, sine vitio Simonix possunt accipere à populo necessaria ad sustentationem. Hanc conclusionem probat Apostolus, cum ait, quis militat suis stipendijs vnquam? Quis plantat vineam

Quid nomine pecuniam in definitione Simonix accipiat.

1. Corin. 9.

vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? & post pauca. Nescitis, quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt? & qui altario deferunt, cum altario participant, &c. Dicta conclusio non solum est iuris diuini, sed etiam naturalis: Quare nemo sapiens in ea dubitat.

Secunda Conclusio. Pro spirituali sacramentorum gratia pecuniam accipere, aut dare, crimen Simonia est. i. q. i. can. Gratia. & cap. Ad Apostolicam. eod. titul. Quia de ratione gratia est quod gratis detur, alioquin si venderetur gratia non esset gratia. Hinc in Euangelio. Gratis date, gratis accepistis.

Matth. 10. *Tertia Conclusio.* Spirituales actiones, quæ exercentur in sacramentorum administratione, vendere, vel emere est Simonia, ex d. cap. Ad Apostolicam, & communi sententia. Quia iuxta Regulam Caietan. in verb. Simonia, nulla res composita ex spirituali & corporali, si in ea principale sit spirituale, vt in sacramentalibus actionibus, absolutè potest vendi, aut emi: Aliàs intelligitur emi, vel vèdi spirituale, quod est principale.

Quarta Conclusio. Quando aliquid datur ministris Ecclesiæ gratis in administratione sacramentorum: aut ex antiqua consuetudine: aut statuto superiorum; accipere non est Simonia, ex d. cap. Ad Apostolicam, & communi

muni sententia DD. quia huiusmodi censentur esse pro sustentatione ministrorum Dei, debet autem abesse intentio praua, nec tale aliquid ab inuitis exigendum per spiritualium subtractionem; sed gratis administratis spiritualibus, nolentes possunt cogi à potestate superiori ad obseruationem consuetorum, ex d. cap. Ad Apostolicam. & S. Thom. communiter recepto. 2. 2. q. 100. art. 3.

Quinta Conclusio. Accipere aut exigere aliquid per modum pretij pro consecratione Episcoporum, benedictione Abbatum, velamine virginum; & alijs actibus similibus; qui benedictione & consecratione perficiuntur, est Simonia. 1. q. 1. cap. Ordinationes. & capit. De ordinationibus. & capit. Quibusdam. & alijs ibidem. cap. 1. de Simonia. & communi sententia. Si autem alicubi sit prisca consuetudo, vt in huiusmodi actibus Hierarchicis aliquid retribuatur, credendum illud tanquam sustentationis stipendium fuisse introductum, ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 4. communiter recepto, & Soto quæst. 6. art. 1. loc. cit. & alijs alibi.

Sexta Conclusio. Pro collatione ordinum quorumcunque clericalis etiam tonsuræ, dimissorialibus literis, testimonialibus, aut sigillo, nullo prætextu potest aliquid accipi: aut exigi, capit. 1. de Simon. Concilium Tridentin. session. 21. capit. 1. de Reformat. Eadem



est ratio de examine. Notarius autem Episcopi, quando à publico non habet statutum salarium, pro singulis literis demissorijs, & testimonialibus, potest accipere decimam partem aurei, quæ secundum cursum nostræ monetæ videtur facere tres batzios, vt ex praxi Romanæ curiæ colligere possumus, vbi pro singulis testimonialibus iulius accipitur.

Quando autem notarius plus accipit ascendendo pro gradu & dignitate ordinum, exempli gratia, plus pro testimonialibus Diaconatus, quam Subdiaconatus, & plus pro Presbyteratus, quàm Diaconatus, Simoniacus est. Quia in tali casu taxatur, & venditur dignitas ordinum; quæ vendi & taxari non potest. Notario autem nihil competit nisi ratione laborum. Vide Nauarr. in Manuali, capit. 23. num. 102. & capit. 25. num. 54. & nos in capit. 1. de Simonia quæst. 1. conclus. 5. Ex dicta conclusione & Concilio Tridentin. infero taxas, statuta, & consuetudines etiam immemorabiles quorumcumque locorum, quæ potius abusus & corruptelæ sunt, censendas Simoniacas, & percipientes, plus quàm à Concilio Tridentino statutum est incidere in pœnas à iure contra Simoniacos decretas. Hinc qui pro testimonialibus ordinum & dimissorialibus plus accipiunt, non solum mortaliter peccant, & iniuste faciunt, sed etiam Simoniaci sunt. Quod notandum pro quibusdam, qui pro dimisso-

dimissorij non verentur quandoque extor-
quere aureum aut plus. Et quando Episcopi
directè, vel indirectè in his participant, graui-
us peccant.

Septima Conclusio. Qui dant certas eleemo-
synas alicui Ecclesiæ, aut monasterio adiecta
conditione, vt certa opera spiritualia exerce-
antur, vt missæ, orationes, aut eleemosynæ,
&c. Non committunt simoniam nec dantes,
nec recipiètes. Debet tamè recta esse intentio,
vt huiusmodi eleemosynæ dentur pro susten-
tatione, & causa excitante ad opera pia, & non
pro pretio rerum spiritualium, quæ nulla pe-
cunia æstimari possunt. Constat conclusio ex
cap. Significatum, de præbend. Gloss. & DD.
ibidem. Concilio Trident. sess. 25. cap. 4. de re-
format. & vsu totius Ecclesiæ; cui si quis con-
tradicat, temerarius est. Talis obligatio cum
onere & honore transit ad successores in Ec-
clesia, vel beneficio, ita vt quicumque huius-
modi temporalia percipiunt, teneantur onera
imposita adimplere. Quod si neglexerint, gra-
uissimè peccant, & piæ animæ, quæ talia dis-
posuerunt clamitant in conspectu Dei contra-
cos. Ex dictis infero cum Nauarro in Manua-
li, capit. 25. num. 134. quod mortaliter peccat
Sacerdos, qui non dicit tot & tales missas,
quot & quales, & quo in loco tenetur, absque
iusto impedimento; aut quas omisit, vt debet
non implet.

Tres autem sunt casus, in quibus cessat huiusmodi obligatio pro parte, vel toto, quos ex Gersone colligit Gabriel super canonem missæ lect. 28. *Primus*, quando aliquis est impotens, aut Ecclesiæ pereunt, vel hereditates & redditus perduntur, quibus minister talis Ecclesiæ, & beneficijs sustentandus esset qui officium complere debet. Ex hac parte grauissimè non rarò peccant heredes, aut testamentorum executores, quando pias vltimas voluntates, & pia legata prorogant, quæ debentur pijs locis: Quia Ecclesiæ, vel monasteria, quam diu non percipiunt Eleemosynas destinatas, non tenentur rependere opera spiritualia. *Secundus casus*, quando est vrgentior vtilitas, quæ quandoque prouenit ex temporis successu; vbi oportet, vt canonistæ loquuntur, vt alia ratio reformet pactum, exempli gratia, aliquis instituit missam singulis diebus pro defunctis, conuenit populus in diebus Paschæ, Natiuitatis, &c. non est alius Sacerdos, qui celebret, ratio dicitur, & honestas postulat, vt non legatur, aut non cantetur missa, pro defunctis. *Tertius casus*, est dispensatio superiorum ex iusta causa: Quare Concilium Tridentinum loc. cit. committit superioribus ordinum, vt pro sua conscientia missas moderentur in Ecclesijs & monasterijs, pro quantitate Eleemosynarum, vbi est exorbitans numerus.

Hoc loco annotandum, quod quando benefici-

beneficium simpliciter est institutum cum pacto, vt possidens quotidie celebret, si fundatio aut consuetudo nō habet, vt per se, vel alium faciat officium, vel beneficium est præcisè sufficiens pro vna persona, tale pactum recipit interpretationem secundum ius, vt celebret quando frequentius potest salua honestate, & debita deuotione, vt Panormitan. & alij in dict. capit. Significatum. & Nauarr. loc. citat. tradunt cum alijs alibi.

Octaua conclusio. Clericus, qui magis principaliter vadit ad Ecclesiam, & horas canonicas propter quotidianas distributiones, aut celebrat propter temporale, committit mentalem Simoniam, vt communiter DD. docent. S. Thom. quodlib. 8. artic. 12. Gabriel. loc. citat. lit. L. & D. Panormitan. Felinus, Ananias & alij in capit. Suam. de Simonia. Hostiens. in capit. Olim. de verborū significat. Didacus Couarr. lib. 1. variarum Resolut. cap. 20. numer. 5. Nauarr. de orat. & hor. canon. cap. 6. num. 16. & de pœnitent. dist. 5. capit. final. num. 56. & alij alibi. Si quis autem principaliter ad Ecclesiam pergat, aut celebrat, vt Deo debitam seruitutem & honorē præstet, & minus principaliter propter temporale commodū mouens, referendo illud in sustentationem, vt spiritualibus melius & rectius intendere valeat, non peccat, quia sic mens rectè est ordinata. Attendendum autem cuilibet diligenter,

vt Gabrieli admonet, ne mentiatur sibi iniquitas, vt non ex avaritia & cupiditate, per talia spiritualia opera multiplicet plurimas diuitias superuacuas, & non necessarias, nisi ad pompam, & carnis curam.

Nona Conclusio. Qui nolunt ire ad funebrem processionem, vel officium diuinum peragere, nisi cum pacto de certa pecunie quantitate, committunt Simoniam. 23. quæst. 2. canon. *Questæ est nobis.* & cap. *Abolenda.* de sepult.

Decima Conclusio. Clerici nihil possunt accipere ratione terræ consecratæ in sepultura mortui, nec etiam pro sepultura; Si autem alicubi sit consuetudo, vt detur aliquid pro vsu sepulturæ, vel Ecclesiæ, quando in ea aliquis sepelitur, seruanda est ex dict. cap. *Abolenda.*

Vndecima Conclusio. Pro ingressu religionis aliquid pretij temporalis dare, aut accipere est Simonia. 1. quæst. 2. canon. *Quam pio.* & cap. *Veniens.* & cap. de Regularibus. de Simonia. Ratio est euidentis. Status religionis est res spiritualis, ergo gratis concedendus. Hinc qui recipitur ad religionem cum pacto, vt suum patrimonium, hæreditatem, vel annuos redditus, conferat monasterio, Simoniacus est, & etiam recipientes.

An autem liceat aliquid recipere, aut exigere etiam ex pacto pro sustentatione, quando mona-

monasterium monialium est tenue in rediti-
 bus, qui nō sufficiunt nisi pro certo numero,
 & plures volunt recipi, controuersia est inter
 DD. & cum graues tam pro affirmante, quā
 negante parte sint auctores, quisque prout
 conscientia dicit, sapere potest, modo adfit
 recta intentio cum significatione & protesta-
 tione, quod non accipiatur nisi pro sustenta-
 tione, quando affirmans opinio tenetur, quā
 amplectitur, S. Thomas 2. 2. quæst. 100. art. 3.
 ad 4. & in 4. sentent. Vt eum interpretantur
 & sequuntur, in eius religione & doctrina enu-
 triti. Sotus libr. 9. de iustit. & Iure. quæst. 6.
 artic. vlt. ad 4. sequentes verò addunt etiam ex
 pacto licere; Cardinalis Caietanus in d. lo-
 cum. S. Thom. 2. 2. Doctissimus Franciscus
 Victoria in Relect. de Simonia, part. 2. num.
 12. qui ait. hanc communem esse opinionem,
 Syluest. in verb. Simonia. quæst. 15. qui plu-
 res in hanc sententiam citat. Angelus vir mi-
 raculis clarus eodem verbo 4. qui sic ait. Sed
 tu tene in conscientia opinionem S. Thomæ,
 qui dicit quod pro ingressu monasterij non
 licet aliquid recipere: aut exigere quasi pre-
 tium, sed pro victu personæ recipiendæ, li-
 cet. Si non sufficiant opes monasterij: & de-
 inde subiungit quod etiam liceat pacisci in
 conscientia. Accedit Nauarr. in tractat. de re-
 ditibus benefic. à numer. 100. & in Apologia
 eiusdem libri monitione 84. qui attestatur,
 hanc

hanc opinionem in Hispania in praxi receptam. Negantem partem tenent Dionysius Carthusianus in libr. 1. & 2. latissimè de Simonia, & alij ab eo citat. Rosella in summa, allegatur etiam S. Antonin. 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 18. vbi dicit communè tutiorem, & penè omnium esse sententiam, quod pro ingressu monasterij de temporalibus ex pacto nihil liceat accipere, quod non est contra affirmantem opinionem; Quæ à Dionysio, & alijs adferuntur contra priorem sententiam facilè solvuntur, ex dictis ab Angelo, Syluestro, & Nauarro. Præterea inter omnes conuenit, quod non licet aliquid accipere quocunque titulo quando monasterium est opulentum, & semper melius iudicandum, vt non recipiantur plures, quam de bonis & Eleemosynis monasterij viuere possunt: Si tamen alibi fiat in contrarium recta intentione, & ex causis mouentibus, non statim damnetur: q̄ viri in Theologia & iure dictissimi tradiderunt.

CAPVT V.

DE SIMONIA QUAE CONTINGIT CIRCA BENEFICIA ECCLESIASTICA.

BENEFICIA Ecclesiastica, cum coniuncta sint Ecclesiasticis muneribus & officijs,